

1ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

(Ιστορία - Αρχαιολογία - Φιλολογία - Γλωσσολογία -
Λαογραφία - Αρχιτεκτονική)

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Κοσμάς Κων/νος, Λακιάρας Θεωρής,
Μαλέκας Βάιος, Μορέλλα Ελένη,
Παπαμιχαήλ Αντώνης & Τσιόλκα Μαρία

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ - ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΩΝ

ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Ο Δήμος Φαρκαδόνας (Πέλινα), σε συνεργασία με το ιστορικό περιοδικό «Θεσσαλικό Ημερολόγιο» και την ηλεκτρονική εφημερίδα «Κρήνη Live», σας προσκαλεί στο 1ο Συνέδριο Ιστορίας & Πολιτισμού, οι εργασίες του οποίου θα διεξαχθούν το Σαββατοκύριακο 5 και 6 Δεκεμβρίου 2015 στην αίθουσα εκδηλώσεων του Γενικού Λυκείου Φαρκαδόνας.

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΕΡΙΒΑΚΗΣ

Για πληροφορίες επισκεφθείτε την ιστοσελίδα www.krinitrikalon.gr
ή επικοινωνήστε με την Οργανωτική Επιτροπή (τηλ.: 6947439100)

ΔΙΟΡΓΑΝΩΤΕΣ:

Δήμος Φαρκαδόνας - ΠΕΛΙΝΝΑ
Ιστορικό Περιοδικό «Θεσσαλικό Ημερολόγιο»
Ηλεκτρονική εφημερίδα «Κρήνη Live»

Φαρκαδόνα, 5-6 Δεκεμβρίου 2015
Αίθουσα εκδηλώσεων Λυκείου Φαρκαδόνας

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΓΕΝΙΚΗ
ΧΟΡΗΓΙΑ

ΧΟΡΗΓΟΣ
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Πληροφορίες - Αλληλογραφία

Κρήνη Live

Ηλεκτρονική εφημερίδα στο Δήμο Φαρκαδόνας

Τηλ.: 694 7439100

e-mail: info@krinitrikalon.gr

ΣΑΒΒΑΤΟ 5 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015

09:00-09:30 **Προσέλευση**

09:30-09:45 **Έναρξη συνεδρίου, Χαιρετισμοί**

- Μητροπολίτης Τρίκκης & Σταγών κ. Χρυσόστομος
- Δήμαρχος Φαρκαδόνας Αθανάσιος Μεριβάκης
- Ειδ. Σύμβουλος του Υπουργού Παιδείας σε θέματα Α/θμιας Εκπαίδευσης Αθανασόπουλος Γεώργιος,
- Εκπρόσωπος Περιφερειακής Ενότητας - Αντιπεριφερειάρχης Χρήστος Μιχαλάκης
- Εκπρόσωπος του ιστορικού περιοδικού "Θεσσαλικό Ημερολόγιο" Κώστας Σπανός,
- Εκπρόσωπος ηλεκτρονικής εφημερίδας "Κρήνη Live" Μορέλλα Ελένη.

1η ΣΥΝΕΔΡΙΑ (9:45-11:15)

Προεδρείο: Χρήστος Μπουλούμπασης, Ελένη Τζαβέλλα

09:45-10:00 **Οικισμός της εποχής του Χαλκού στη θέση**

Ασβεσταριά του Πετρωτού, νέα δεδομένα

Μαρία Βαϊοπούλου, αρχαιολόγος - διευθύντρια
Εφορείας Αρχαιοτήτων Καρδίτσας

10:00-10:15 **Αναπαριστώντας το αρχαιολογικό τοπίο του
Δήμου Φαρκαδόνας κατά τους ιστορικούς
χρόνους**

Λευκοθέα Θεογιάννη, Δημήτρης Αθανασίου,
Αρχαιολόγοι Εφορείας Αρχαιοτήτων Καρδίτσας

10:15-10:30 **Αρχαιολογικά τεκμήρια από την περιοχή της
Φαρκαδόνας**

Λεωνίδας Π. Χατζηαγγελάκης, επίτιμος διευθυντής
αρχαιοτήτων

10:30-10:45 **14 Νομίσματα της αρχαίας Φαρκαδόνας**

Αλέξης Γαλανούλης, εκπαιδευτικός-ερευνητής

10:45-11:00 **Το έργο της Εφορείας Αρχαιοτήτων Τρικάλων
στον Δήμο Φαρκαδόνας**

Κρυσταλλία Μαντζανά, Αρχαιολόγος - διευθύντρια
Εφορείας Αρχαιοτήτων Τρικάλων

- 11:00-11:15 **Μνημειακές διαδρομές στον Δήμο Φαρκαδόνας**
Ουρανία Μπαλογιάννη, αρχαιολόγος,
Κων/νος Τσόδουλος, ιστορικός, ΕΦΑ Τρικάλων
- 11:15-11:30 **Συζήτηση**
- 11:30-11:45 **Διάλειμμα**

ΣΑΒΒΑΤΟ 5 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015
2η ΣΥΝΕΔΡΙΑ (11:45-13:00)

Προεδρείο: Μαρία Βαϊοπούλου, Παναγιώτης Δαμάσκος

- 11:45-12:00 **Μελέτες συντήρησης των τοιχογραφιών και του τέμπλου του ναού του Αγ. Νικολάου της Κρήνης**
Νάκου Σταυρούλα, συντηρήτρια αρχ/των και έργων τέχνης
- 12:00-12:15 **Ιστορικά στοιχεία για τον Κλοκοτό (1454/1455 - 20ός αιώνας)** Βασίλης Σπανός, διδάκτωρ Ιστορίας, δ/ντής του «Θεσσαλικού Ημερολογίου»
- 12:15-12:30 **Οι οικισμοί στην περιοχή του Δήμου της Φαρκαδόνας στην πρόθεση 36 της Μονής του Δουσίκου (Αγίου Βησσαρίωνα) μετά το 1570**
Κώστας Σπανός, ιστορικός ερευνητής - εκδότης του «Θεσσαλικού Ημερολογίου»
- 12:30-12:45 **Οι οικισμοί της επανιδρυμένης Επισκοπής του Γαρδικίου**
Μαρία Τσιόλκα, ιστορικός
- 12:45-13:00 **Ιστορικά στοιχεία της Φαρκαδόνας**
Ελένη Σαπουνά, ιστορικός
- 13:00-13:15 **Συζήτηση**
- 13:15- 13:30 **Διάλειμμα**
- 13:30 Επίσκεψη των συνέδρων στον αρχαιολογικό χώρο της Πέλινας, Ξενάγηση από τον αρχαιολόγο της ΕΦΑ Καρδίτσας κ. Δημήτριο Αθανασίου

ΣΑΒΒΑΤΟ 5 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015
3η ΣΥΝΕΔΡΙΑ (17:00-18:00)

Προεδρείο: Κρυσταλλία Μαντζανά, Κώστας Σπανός

- 17:00-17:15 **Εκκλησιαστικά του Δήμου Φαρκαδόνας**
Δημήτριος Καλούσιος, ιστορικός - ερευνητής
συγγραφέας
- 17:15-17:30 **Αναφορά στην παραδοσιακή ενδυμασία των χωριών του Δήμου Φαρκαδόνας - Η εξέλιξη της καραγκούνικης ενδυμασίας στο χωριό Φανερωμένη**
Αντώνης Παπαμιχαήλ, εκπαιδευτικός - ερευνητής
Λαογραφίας
- 17:30-17:45 **Φυλάκια και μεθοριακοί σταθμοί των νεότερων χρόνων στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Φαρκαδόνας**
Μαρία Παπαστεργίου, μηχανικός της ΕΦΑ
Τρικάλων
- 17:45-18:00 **Το Γριζάνο στη γραμμή του ιστορικού χρόνου**
Παναγιώτης Κ. Δαμάσκος, διδάκτωρ Φιλοσοφίας,
εντεταλμένος επίκουρος καθηγητής Πανεπιστημίου
Αθηνών
- 18:00-18:15 **Συζήτηση**
- 18:15-18:30 **Διάλειμμα**

4η ΣΥΝΕΔΡΙΑ (18:30-19:15)

Προεδρείο: Ηλίας Καραμάνος, Λεωνίδας Χατζηαγγελάκης

- 18:30-18:45 **Η Λαϊκή αρχιτεκτονική των αρχών του 20ού αιώνα στην τοπική Κοινότητα της Κρήνης και η βιοκλιματική της απόκριση**
Ελένη Μορέλλα, αρχιτέκτων μηχανικός

- 18:45-19:00 **Ο νερόμυλος στο Καρακαμτσι**
Ελένη Τζαβέλλα, εκπαιδευτικός διευθύντρια του
Δημοτικού Σχολείου Ταξιαρχών
- 19:00-19:15 **Ομοιότητες και διαφορές του γλωσσικού
ιδιώματος στις κοινότητες του τέως Δήμου
Πελινναίων**
Θεοδώρα Αντ. Παπαμιχαήλ, τελειόφοιτος του
Ιονίου Πανεπιστημίου Κέρκυρας, Τμήμα Ξένων
Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας
- 19:15-19:30 **Συζήτηση**
- 20:00 **Γεύμα προς τιμήν των συνέδρων**

ΚΥΡΙΑΚΗ 06 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015
5η ΣΥΝΕΔΡΙΑ (11:00-12:15)

Προεδρείο: Βάιος Μαλέκας, Ηλίας Οικονόμου

- 11:00-11:15 **Ο ξηροπόταμος μεταξύ της Φαρκαδόνας και του
Κλοκοτού**
Νεκτάριος Κατσόγιαννος, ερευνητής της τοπικής
Ιστορίας
- 11:15-11:30 **Τα εθιμικά τραγούδια του Κεραμιδίου**
Γεώργιος Μαγαλιός, φοιτητής Γεωπονίας του
Πανεπιστημίου Θεσσαλίας
- 11:30-11:45 **Το έθιμο του Κλήδονα στη Φαρκαδόνα**
Δέσποινα Μπότη, φιλόλογος
- 11:45-12:00 **«Καβούκι» ή «Μπουλούκι» το παραδοσιακό έθιμο
στο Ζάρκο**
Αφροδίτη Βανακάρα, φιλόλογος
- 12:00-12:15 **Τα γαμήλια έθιμα του Πετρωτού, χοροί και
τραγούδια μετά τα στέφανα.**
Δημήτριος Νάστας, ερευνητής
- 12:15-12:30 **Συζήτηση**
- 12:30-12:45 **Διάλειμμα**

ΚΥΡΙΑΚΗ 6 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015
6η ΣΥΝΕΔΡΙΑ (12:45-13:45)

Προεδρείο: Κρυσταλλία Μαντζανά, Αντώνης Παπαμιχαήλ

- 12:45-13:00 **Το Δημοτικό Σχολείο της Κρήνης. Δημογραφική προσέγγιση**
Θωμάς Θεοχάρης, δάσκαλος - ιστορικός
δημογράφος,
Τατιανή Μπενέκου, φιλόλογος, μουσικός
- 13:00-13:15 **Συνομιλιακή μείξη κωδίκων στους παλιν/ντες μετανάστες 1ης γενιάς από τη Γερμανία στην Οιχαλία**
Κυριάκος Μπουλούμπασης, ειδικός παιδαγωγός - μουσικός
- 13:15-13:30 **Αυτόχθονα οικόσιτα και αγροτικά ζώα στο Δήμο Φαρκαδόνας**
Απόστολος Χριστόπουλος, Αγροπεριβαντολόγος MSc
Τεχνολόγος Γεωπόνος (Φ.Π. & Ζ.Π.)
- 13:30-13:45 **Το αρχέγονο δάσος του Δήμου Φαρκαδόνας**
Βάιος Μαλέκας, μαθηματικός, π. λυκειάρχης,
εκπρόσωπος της Πράσινης Κιβωτού, μέλος του Δ/Σ
δικτύου ΜΚΟ Θεσσαλίας.
- 13:45 **Συζήτηση, Λήξη των εργασιών του Συνεδρίου**

Αρχαίο νόμισμα της Φαρκαδόνας

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΩΝ

ΣΑΒΒΑΤΟ 5 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015

1η ΣΥΝΕΔΡΙΑ (9:45-11:15)

Προεδρείο: Χρήστος Μπουλούμπασης, Ελένη Τζαβέλλα

ΜΑΡΙΑ ΒΑΪΟΠΟΥΛΟΥ

Αρχαιολόγος - Διευθύντρια Εφορείας Αρχαιοτήτων Καρδίτσας

Τίτλος: "Οικισμός της εποχής του χαλκού στη θέση ασβεσταριά του Πετρωτού νέα δεδομένα".

Η θέση βρίσκεται στη Χ.Θ. 46+400 έως Χ.Θ. 46+600. βόρεια της εθνικής οδού Λάρισας – Τρικάλων, στην κτηματική περιφέρεια του Πετρωτού, στην θέση Ασβεσταριά. Η ανασκαφική έρευνα καθώς και η γεωφυσική διασκόπηση συνηγορούν υπέρ της ύπαρξης σημαντικού οικισμού της Εποχής του Χαλκού. Πρόκειται για οικισμό ο οποίος κατοικείται από την πρώιμη Εποχή του Χαλκού (3200 π.Χ) έως και το τέλος της ύστερης Εποχής του Χαλκού (1200 π.Χ). Αποκαλύφθηκαν τμήματα 27 τουλάχιστον κτιρίων. Σε ορισμένα από αυτά είναι εμφανείς τουλάχιστον τρεις φάσεις δόμησης. Ανάμεσα στα κτίρια ήρθαν στο φως 31 ταφές, είτε σε κιβωτιόσημους είτε σε λακκοειδής τάφους. Κατά την φετινή ανασκαφική περίοδο αποκαλύφθηκε κιβωτιόσημος τάφος, τα κτερίσματα του οποίου χρονολογούν στο τέλος της ύστερης Εποχής του Χαλκού (ΥΕ ΙΙΙΓ). Επίσης κατά την διάρκεια της αφαίρεσης των επιχώσεων από το εσωτερικό του αψιδωτού κτιρίου Η ήρθε στο φως ένας πίθος in situ, καθώς και ένα αγκυρόσημο ειδώλιο που χρονολογούν το κτίριο στην πρώιμη Εποχή του Χαλκού.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ - ΘΕΟΓΙΑΝΝΗ ΛΕΥΚΟΘΕΑ

Αρχαιολόγοι Εφορείας Αρχαιοτήτων Καρδίτσας

Τίτλος: "Αναπαριστώντας το αρχαιολογικό τοπίο του Δήμου Φαρκαδόνας κατά τους ιστορικούς χρόνους"

Ο σημερινός Δήμος Φαρκαδόνας εκτείνεται στο βορειοδυτικό τμήμα της θεσσαλικής πεδιάδας και συγκεκριμένα στο στενό πέρασμα που δημιουργείται από τα όρη Χάσια από Βορά και το όρος Τίτανος (Δοβρούτσι) από Νότο, μέσα από το οποίο διέρχεται ο Πηνειός. Η γεωγραφική θέση του καθιστούσε διαχρονικά την περιοχή ως θέση στρατηγικής σημασίας, καθώς επέτρεπε το πέρασμα από την Ήπειρο και την Άνω Μακεδονία μέσω της Πίνδου στη θεσσαλική πεδιάδα. Ενδεχομένως αυτός να ήταν και ο λόγος που οδήγησε στην ίδρυση και την ακμή σημαντικών, για τα θεσσαλικά δεδομένα, οχυρωμένων πόλεων στην ευρύτερη περιοχή και κατά μήκος του Πηνειού. Στην Αρχαιότητα η περιοχή ενέπιπτε στα σύνορα των τετράδων της Πελασγιώτιδας και κυρίως εντός της τετράδας της Εστιαιώτιδας.

Στα πλαίσια της ανακοίνωσης θα παρουσιαστούν διαδοχικά, σύμφωνα με τη γεωγραφική τους θέση, οι αρχαίες πόλεις: Άτραγας, Φαϋττός, Φαρκαδών και Πέλινα με βάση τις πληροφορίες που αντλούμε από τις φιλολογικές/επιγραφικές μαρτυρίες, την επιφανειακή έρευνα, τα σωζόμενα αρχιτεκτονικά κατάλοιπα και τις περιορισμένης έκτασης σωστικές ανασκαφές, καταδεικνύοντας ταυτόχρονα τον πολιτισμικό πλούτο και την σπουδαιότητα της ευρύτερης περιοχής κατά την Αρχαιότητα.

ΛΕΩΝΙΔΑΣ Π. ΧΑΤΖΗΑΓΓΕΛΑΚΗΣ
Επίτιμος Διευθυντής Αρχαιοτήτων

Τίτλος: "Αρχαιολογικά τεκμήρια από την περιοχή της Φαρκαδόνας"

Η κτηματική περιφέρεια του Δήμου Φαρκαδόνας είναι τόπος πλούσιος σε φυσικές ομορφιές, αρχαιολογικό υπόβαθρο και πολιτισμικές παραδόσεις. Στους προϊστορικούς χρόνους αναπτύχθηκαν εδώ, όπως σε όλη τη Θεσσαλία, αρκετοί οικισμοί της Νεολιθικής εποχής και της εποχής του Χαλκού.

Στα όρια του Δήμου έχει ερευνηθεί ο προϊστορικός οικισμός της Πλατιάς Μαγούλας του Ζάρκου, που κατοικήθηκε από το τέλος τουλάχιστον της Αρχαιότερης Νεολιθικής έως τη Μέση εποχή του Χαλκού. Εντοπίζονται ακόμη οικισμός της 6ης χιλιετίας στον Κλοκωτό, δύο μαγούλες της 5ης χιλιετίας στον Πετρόπορο, η

Μαγούλα Αγ. Παρασκευής στο Πετρωτό, Μαγούλα Γριζάνου, η Μαγούλα Τσαΐρια, η Μαγούλα Κουτσάκη με κεραμική της Αρχαιότερης και Μέσης Νεολιθικής, καθώς και άλλοι προϊστορικοί οικισμοί.

Κατά την διαπλάτυνση της Εθνικής Οδού Λάρισας – Τρικάλων, στο τμήμα Φαρκαδόνας – Μεγαλοχωρίου, ερευνήθηκαν τμήματα που απέδωσαν πληθώρα αρχαιολογικών ευρημάτων, όπως στον κόμβο του Πετρόπορου, όπου η αρχαία πόλη Πέλινα, στην Αγία Παρασκευή ή Ασβεσταριά του Πετρωτού, όπου αποκαλύπτονται αρχιτεκτονικά λείψανα οικιστικού συνόλου και κιβωτιόσχημοι τάφοι, της Μέσης και της Ύστερης Εποχής του Χαλκού, στην κτηματική περιφέρεια του Κλοκωτού κ. ά.

Στα ιστορικά χρόνια η περιοχή ανήκε στην τετράδα Εστιαιώτιδα, με σημαντική αρχαία πόλη τη Φαρκαδόνα (Φαρκαδών) που βρισκόταν στο χωριό Κλοκωτός. Είχε τόσο μεγάλη φήμη, ώστε την είχε επισκεφτεί και ο Πίνδαρος, και έκοβε δικά της νομίσματα. Η ακρόπολή της βρίσκεται επάνω σε δίδυμο λόφο, από τα τείχη της οποίας διατηρούνται ορισμένα λείψανα στα ΝΔ.

Η Πέλινα ταυτίστηκε με τα ερείπια στην θέση Παλαιογαρδίκι, 3 χλμ. ΒΑ του Πετρόπορου. Στο βραχώδες έξαρμα σώζονται σε μεγάλο ύψος τα τείχη και πύργος της ακρόπολης. Κατά τις αρχές του 4ου π. Χ. αι. η πόλη επεκτάθηκε στη δυτική πλαγιά του λόφου. Η ανάδειξη του κηρυγμένου αρχαιολογικού χώρου της Πέλινας έγινε από τη ΛΔ' ΕΠΚΑ (Δυτ. Θεσσαλίας) με στόχο να λειτουργήσει ως ένας επισκέψιμος αρχαιολογικός χώρος σε συνδυασμό με πολιτιστικές διαδρομές και να προσφέρει δυνατότητες επιμόρφωσης, άθλησης, ψυχαγωγίας και συμβολής στην προβολή της περιοχής.

ΑΛΕΞΗΣ ΓΑΛΑΝΟΥΛΗΣ
Εκπαιδευτικός - Ερευνητής

Τίτλος: "14 Νομίσματα της αρχαίας Φαρκαδόνας"

Στην ανακοίνωση θα παρουσιαστούν 14 νομίσματα της Φαρκαδόνας από τον 5ο έως τον 2ο αι. π.Χ. προερχόμενα από τη

μετάφραση του καταλόγου της δημοπρασίας των Θεσσαλικών νομισμάτων, η οποία πραγματοποιήθηκε στη Ζυρίχη το 2011. Στην παρουσίαση θα γίνει αναφορά στα ειδικά στοιχεία αυτών των νομισμάτων και στην περιγραφή των παραστάσεων και των επιγραφών τους.

ΚΡΥΣΤΑΛΛΙΑ ΜΑΝΤΖΑΝΑ

Αρχαιολόγος – Διευθύντρια ΕΦ.Α. Τρικάλων

Τίτλος: "Το έργο της Εφορείας Αρχαιοτήτων Τρικάλων στον Δήμο Φαρκαδόνας"

Η λειτουργία της 19ης Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, σήμερα Εφορεία Αρχαιοτήτων Τρικάλων, από το 2006, παρά το ολιγάριθμο επιστημονικό και εργατοτεχνικό προσωπικό, έχει να επιδείξει έντονη δραστηριότητα, με αξιόλογο και πολυδιάστατο έργο, στην ευρύτερη περιοχή της Δ. Θεσσαλίας. Στην περιοχή του Δήμου Φαρκαδόνας είναι διάσπαρτα πολλά και σημαντικά μνημεία αλλά και αρχαιότητες που ήλθαν στο φως με ανασκαφικές έρευνες, που διενεργήθηκαν, όπως η βυζαντινή Νεκρόπολη του Ζάρκου, στη θέση Άγιος Νικόλαος ο Φονιάς, και στον Κλοκωτό, στη θέση Αγία Σοφία, όπου αποκαλύφθηκε μία τρίκλιτη βασιλική.

Πραγματοποιήθηκαν αναστηλωτικές εργασίες στον μοναδικής αρχιτεκτονικής ναό Κοιμήσεως Θ/κου Αχλαδοχωρίου, καθώς και εργασίες διαμόρφωσης στην Ι. Μ. Ζωοδόχου Πηγής, στην Παναγίτσα. Παράλληλα ολοκληρώθηκε η σύνταξη μελετών για την αποκατάσταση του Ι. Ν. Ταξιαρχών, στους Ταξιάρχες και του Ι. Ν. Αγίου Νικολάου, στην Κρήνη. Ωστόσο, το σήμα κατατεθέν της περιοχής αποτελεί αναμφισβήτητα το βυζαντινό κάστρο του Γριζάνου, το οποίο με την μνημειακή μορφή του και τη σωστή ανάδειξη του χώρου όπου τοποθετείται, διαθέτει όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις προκειμένου να αναδειχθεί, να καταστεί επισκέψιμο και να ενταχθεί σε μία ενδιαφέρουσα πολιτιστική διαδρομή που οδεύει παράλληλα της Ε.Ο. Λαρίσης – Τρικάλων. Τέλος, στα πλαίσια του γενικότερου έργου που επιτελεί η Υπηρεσία μας συγκαταλέγονται οι καταγραφές κινητών και ακίνητων

μνημείων, για την προστασία και διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής.

Παράλληλα, το τελευταίο διάστημα, και με την διεύρυνση των αρμοδιοτήτων της Εφορείας, διενεργήθηκαν διερευνητικές εργασίες στις θέσεις όπου τοποθετούνται οι αρχαίες πόλεις Φαυττός και Άτραξ, καθώς και εργασίες καθαρισμού, ευπρεπισμού και διαμόρφωσης του αρχαιολογικού χώρου της αρχαίας Πέλλινας.

ΟΥΡΑΝΙΑ ΜΠΑΛΟΓΙΑΝΝΗ, Αρχαιολόγος
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΤΣΟΔΟΥΛΟΣ, Δρ. Ιστορίας

Τίτλος: "Μνημειακές διαδρομές στον Δήμο Φαρκαδόνας"

Ο Δήμος Φαρκαδόνας συμπεριλαμβάνεται στους «μνημειακούς δήμους» της Π.Ε. των Τρικάλων, λαμβάνοντας υπόψη όχι μόνο τον σημαντικό αριθμό των μνημείων αλλά και την σπουδαιότητά τους. Η Ε.Φ.Α Τρικάλων, μέσα από καταγραφές, μελέτες, εισηγήσεις και γενικά από το πολυδιάστατο έργο της, φιλοδοξεί να συνδέσει το οδικό δίκτυο της ευρύτερης περιοχής με τα μνημεία της, δημιουργώντας έτσι πολιτιστικές – μνημειακές διαδρομές.

Στην ανακοίνωσή μας επιχειρούμε, με μία σύντομη παρουσίαση των πολυάριθμων μνημείων του Δήμου, να καταστήσουμε σαφές, ότι ως μονάδες αποτελούν αδιάσπαστα στοιχεία του ιστορικού μας παρελθόντος και ως ενιαίο σύνολο δημιουργούν ένα πολιτισμικό δίκτυο. Χαρακτηριστικά παραδείγματα του μνημειακού πλούτου της πολιτιστικής διαδρομής, που προτείνεται, αποτελούν η Μονή Αγ. Ιωάννη Θεολόγου στο Ζάρκο, ο ναός Αγ. Νικολάου στη Φαρκαδόνα, η Μονή Ζωοδόχου Πηγής, στην Παναγίτσα, το βυζαντινών χρόνων κάστρο του Γριζάνου, ο βυζαντινός ναός της Κοιμήσεως της Θεοτόκου στο Αχλαδοχώρι, ο ναός Αγ. Νικολάου στην Κρήνη και ο ναός των Παμμεγίστων Ταξιαρχών στους Ταξιάρχες.

Ο μνημειακός πλούτος του Δήμου διαθέτει όλες εκείνες τις απαραίτητες προϋποθέσεις που μπορούν αφενός να αποτελέσουν τμήμα μιας μεγαλύτερης πολιτιστικής διαδρομής της Δυτ. Θεσσαλίας

και αφετέρου να το καταστήσουν αναγνωρίσιμο και κατ' επέκταση επισκέψιμο σε ένα ευρύτερο, εκτός Θεσσαλίας, κοινό.

ΣΑΒΒΑΤΟ 5 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015

2η ΣΥΝΕΔΡΙΑ (11:45-13:00)

Προεδρείο: Μαρία Βαϊοπούλου, Παναγιώτης Δαμάσκος

ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΝΑΚΟΥ

Συντηρήτρια αρχ/των και έργων τέχνης Α.ΤΕΙ

**Τίτλος: "Μελέτες συντήρησης των τοιχογραφιών
και του τέμπλου του ναού του Αγ. Νικόλαου της Κρήνης"**

Οι τοιχογραφίες και το ξυλόγλυπτο τέμπλο του ναού Αγίου Νικολάου παρουσιάζουν φθορές που καθιστούν αναγκαία την πραγματοποίηση εργασιών συντήρησης για την αποφυγή περαιτέρω καταστροφής. Οι μελέτες συντήρησης περιλαμβάνουν φωτογραφική, σχεδιαστική αποτύπωση της κατάστασης διατήρησης των τοιχογραφιών και του ξυλόγλυπτου τέμπλου, όπως επίσης και προτάσεις συντήρησης και αποκατάστασής τους.

Δρ ΒΑΣΙΛΗΣ Κ. ΣΠΑΝΟΣ

Διδάκτωρ Ιστορίας, δ/ντής του «Θεσσαλικού Ημερολογίου»

**Τίτλος: "Ιστορικά στοιχεία για τον Κλοκοτό
(1454/1455-20^{ος} αιώνας)"**

Ο Κλοκοτός είναι ένας από τους πεδινούς οικισμούς του νομού των Τρικάλων. Πρόκειται για έναν από τους πολλούς θεσσαλικούς οικισμούς της ύστερης βυζαντινής εποχής, καθώς αναφέρεται στην πρώτη σωζόμενη απογραφή της περιφέρειας (σαντζακίου) των Τρικάλων, την οποία διενήργησαν οι Οθωμανοί το έτος 1454/1455. Στα πλαίσια της παρούσας, γίνεται παρουσίαση των ιστορικών στοιχείων του οικισμού και των αναφορών του στις (γνωστές) πηγές, από το 1454/55 έως τον 20^ο αιώνα.

ΚΩΣΤΑΣ ΣΠΑΝΟΣ

Ιστορικός ερευνητής - εκδότης του «Θεσσαλικού
Ημερολογίου»

**Τίτλος: "Οι οικισμοί στην περιοχή του Δήμου της Φαρκαδόνας
στην πρόθεση 36 της Μονής του Δουσίκου (Αγίου
Βησσαρίωνα) μετά το 1570".**

Η πρόθεση 36 είναι η αρχαιότερη της Μονής του Δουσίκου, καθώς άρχισε η σύνθεσή της λίγο μετά το 1570. Στα φύλλα της έχουν καταχωριστεί τα ονόματα πολλών αφιερωτών από διάφορους θεσσαλικούς οικισμούς, ανάμεσα στους οποίους συμπεριλαμβάνονται και 18 της περιφέρειας του Δήμου της Φαρκαδόνας. Από αυτούς 4 (Γαρδίκι, Μαγούλα, Παπαδοπούλου, Τζουκαλάδες) είναι διαλυμένοι πριν από πολλά χρόνια.

ΜΑΡΙΑ ΤΣΙΟΛΚΑ

Αρχαιολόγος

**Τίτλος: "Οι οικισμοί της επανιδρυμένης Επισκοπής του
Γαρδικίου"**

Η Επισκοπή Γαρδικίου απαντάται για πρώτη φορά τον 11^ο αιώνα. Στα μέσα του 14^{ου} αιώνας καταργήθηκε και επανιδρύθηκε το 1542.

Για την επανίδρυσή της, πληροφορίες αντλούμε από το αντίγραφο ενός πατριαρχικού γράμματος, το οποίο αποτελεί το αντικείμενο της παρούσας ανακοίνωσης. Θα αναφερθούμε στα γεωγραφικά όρια της Επισκοπής και κυρίως στους οικισμούς που περιλαμβάνει, εκ των οποίων τα περισσότερα σήμερα υπάρχουν στον Δήμο Φαρκαδόνας.

ΣΑΠΟΥΝΑ ΕΛΕΝΗ, Ιστορικός

Τίτλος: "Ιστορικά στοιχεία της Φαρκαδόνας"

Οι σπουδές μου στην ιστορία υπήρξαν μόνο η αφορμή για να ασχοληθώ με την εργασία τούτη καθώς η αγάπη μου για το ταξίδι στο παρελθόν ξεκινά από παιδί. Θα παρουσιάσω λοιπόν την ιστορία της Φαρκαδόνας, αλλά και των κάτοικών της. Θα ξεκινήσω από τον πρώτο ομώνυμο οικισμό της αρχαιότητας και μέσα από την παράθεση των γεγονότων θα καταλήξω στα νεότερα χρόνια.

ΣΑΒΒΑΤΟ 5 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015

3η ΣΥΝΕΔΡΙΑ (17:00-18:00)

Προεδρείο: Κρυσταλλία Μαντζανά, Κώστας Σπανός

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΛΟΥΣΙΟΣ

Ιστορικός - Ερευνητής, Συγγραφέας

Τίτλος: " Εκκλησιαστικά του Δήμου Φαρκαδόνας"

Στην ανακοίνωση αυτή θα γίνει αναφορά σε ποικίλα θέματα, ήτοι: α) Κτίστες εκκλησιαστικών μνημείων. β) Αγιογράφοι και έργα τους. γ) Ιεράρχες της Επισκοπής του Γαρδικίου. δ) Μεταλλοτεχνίτες. ε) Ξυλογλύπτες και έργα τους. στ) Μεταφορά της εικόνας από το Νεοχώρι στο Αχλαδοχώρι και αντίθετα. ζ) Ο διαλυμένος οικισμό των Ματσουκιωτών στα Βρυκολάκια της Φαρκαδόνας.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Β. ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

Εκπαιδευτικός - Ερευνητής Λαογραφίας

Τίτλος: "Αναφορά στην παραδοσιακή ενδυμασία των χωριών του δήμου Φαρκαδόνας - Η εξέλιξη της παραδοσιακής ενδυμασίας στο χωριό Φανερωμένη".

Μία εικόνα ίση με χίλιες λέξεις - για την παραδοσιακή ενδυμασία κάθε χωριού του Δήμου Φαρκαδόνας, για μία επαφή του είδους με

παραδοσιακή ενδυμασία της Φανερωμένης που λειτούργησε έντονα μέχρι τη 10ετία του 1970. Παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον λόγω του πλούτου της και του συγκερασμού στοιχείων, γεγονός που οφείλεται: α) Στη γεωγραφική της θέση. και β) Στο μικρό σχετικά πληθυσμό του χωριού και κατά συνέπεια των γαμιαίων επιμιξιών με τα κοντινά ή μακρινότερα χωριά.

ΜΑΡΙΑ Τ. ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ
Πολιτικός Μηχανικός Ε.Φ.Α Τρικάλων

**Τίτλος: "Φυλάκια και μεθοριακοί σταθμοί
των νεότερων χρόνων στην ευρύτερη περιοχή
του Δήμου Φαρκαδόνας"**

Τετραετείς διαπραγματεύσεις, από τη λήξη του ρωσο-οθωμανικού πολέμου (1877-1878), οδηγούν στη θέσπιση των νέων συνόρων της χώρας μας προς Βορά. Η συνοριακή γραμμή του έτους 1881 έχει αφετηρία τα θεσσαλικά παράλια, νοτίως του Πλαταμώννα, διασχίζει τον χερσαίο κορμό και καταλήγει στον Αμβρακικό Κόλπο, δίδοντας στην Ελλάδα τη Θεσσαλία, εκτός από την περιοχή της Ελασσόνας, και τμήμα της Ηπείρου έως τον ποταμό Άραχθο (Άρτα).

Στα βόρεια εδάφη της Θεσσαλίας διαμορφώνεται ένα σύνολο κτηριακών έργων και έργων υποδομής για τη θωράκιση και τον έλεγχο των συνόρων. Επιλέγονται στρατηγικές θέσεις, υψώματα, τα οποία εξασφαλίζουν τον οπτικό έλεγχο των γύρω περιοχών και χαράσσονται οι προσβάσεις. Ειδικά για την περιφέρεια των Τρικάλων, οι Δήμοι Φαρκαδόνας και Καλαμπάκας αποτελούν τους ακρίτες εκείνης της περιόδου. Από τα Φυλάκια (ελληνικό και οθωμανικό) στο Γριζάνο έως τον Σταθμό του Λόχου Ευζώνων στο Μαυρέλι, αυτά τα ερείπια -καταμεσής, πλέον, της ενδοχώρας- είναι εδώ για να μας θυμίζουν τα πρώτα μας βήματα, ως νεοσύστατο κράτος.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Κ. ΔΑΜΑΣΚΟΣ
Δρ. Φιλοσοφίας

Τίτλος: "Το Γριζάνο στη γραμμή του ιστορικού χρόνου".

Σαφώς και το παρελθόν από μόνο του δεν είναι ιστορία. Καθίσταται ιστορία με την μεσολάβηση των ιστορικών και ακόμη περισσότερο με τον μεταξύ τους διάλογο. Προσεγγίζεται το παρελθόν –το ιστορικό γίνεσθαι –μέσα από το παρόν, που και αυτό είναι ένα γίνεσθαι, βρίσκεται δηλαδή σε κίνηση, σε μεταβολή. Ο κάθε μελετητής της ιστορίας ζει σ' έναν ορισμένο χώρο και χρόνο. Στην παρούσα εισήγηση θα προσεγγίσω την πορεία των κατοίκων του χωριού μου, του Γριζάνο, στον χρόνο, ως αναπόστατο τμήμα της ζωής στην Θεσσαλία γενικότερα.

Η δομή:

1. Η ονοματοθεσία
2. Θα αρχίσω την παρουσίαση μου από την ζωή στις αρχές του 21^{ου} αιώνα και θα πηγαίνω πίσω στους άλλους αιώνες.
3. Οι πηγές (γραπτά κείμενα και μνημεία αρχιτεκτονικής) λιγοστές.

Αλλά η ιστορία δεν γράφεται μόνο σύμφωνα με τη γνώμη που είχαν οι άνθρωποι μιας εποχής για τον εαυτό τους, γι αυτό θα προσπαθήσω να δω πως ο πολιτισμός μας σήμερα αντιλαμβάνεται το παρελθόν του.

Αρχαίο νόμισμα του Άτραγα

ΣΑΒΒΑΤΟ 5 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015

4η ΣΥΝΕΔΡΙΑ (18:30-19:15)

Προεδρείο: Ηλίας Καραμάνος, Λεωνίδας Χατζηαγγελάκης

ΕΛΕΝΗ ΜΟΡΕΛΛΑ, Αρχιτέκτων Μηχανικός

Τίτλος: "Η λαϊκή αρχιτεκτονική των αρχών του 20ού αιώνα στην τοπική κοινότητα της Κρήνης και η βιοκλιματική της απόκριση".

Στην ανακοίνωσή μου θα παρουσιάσω αντιπροσωπευτικά εναπομείναντα δείγματα της λαϊκής αρχιτεκτονικής, όπως αυτή διαμορφώθηκε στην τοπική κοινότητα της Κρήνης στις αρχές του 20ού αιώνα, με σύντομο ιστορικό πλαίσιο. Θα γίνει αναφορά στο γεωφυσικό υπόβαθρο και στη σχέση τη λαϊκής αρχιτεκτονικής της Κρήνης με την αρχιτεκτονική της ευρύτερης περιοχής της Φαρκαδόνας. Συμπεράσματα έρευνας πεδίου ως προς τις βιοκλιματικές αρχές λειτουργίας της λαϊκής αρχιτεκτονικής.

ΕΛΕΝΗ ΤΖΑΒΕΛΛΑ

Εκπαιδευτικός - Δ/ντρια του Δημ. Σχολείου Ταξιαρχών

Τίτλος: "Ο νερόμυλος στο Καρακαμτσι"

Στο Καρακαμτσι, μια περιοχή που βρίσκεται στα όρια των Δημοτικών Διαμερισμάτων Νομής και Πετροπόρου, από τις αρχές του 20ού αιώνα υπήρχε ένας νερόμυλος που κινούνταν με τη βοήθεια των νερών τμήματος του Ληθαίου ποταμού και εξυπηρετούσε τους κατοίκους της περιοχής. Η πρωτοεμφάνισή του στην περιοχή δυστυχώς δείχνει να έχει χαθεί στη λήθη των χρόνων ενώ το τέλος της λειτουργίας του αναφέρεται χρονικά αμέσως μετά τον Εμφύλιο. Από μαρτυρίες όσων έζησαν την περίοδο της λειτουργίας του και από έγγραφα -ντοκουμέντα επιχειρείται να καταγραφεί για να διασωθεί ό,τι απέμεινε από την ιστορία του.

ΘΕΟΔΩΡΑ Α. ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ
Τελειόφοιτος του Ιονίου Πανεπιστημίου Κέρκυρας,
Τμήμα Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας

**Τίτλος: "Ομοιότητες και διαφορές του γλωσσικού ιδιώματος
στις κοινότητες του Δήμου Πελινναίων".**

Οι κάτοικοι κάθε περιοχής έχουν στενούς αλλά και ευρύτερους κώδικες για την μεταξύ τους επικοινωνία. Οι κοινότητες του Δήμου Πελινναίων μιλούν κοινά στην πλειοψηφία τους γλωσσικά ιδιώματα, γεγονός που οδηγεί στο συμπέρασμα μιας κοινής πορείας στην ιστορία του τόπου και στην αλληλεξάρτηση των πληθυσμών. Υπάρχουν βέβαια και ιδιαιτερότητες που αφορούν τα στενότερα όρια του κάθε χωριού.

**ΚΥΡΙΑΚΗ 06 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015
5η ΣΥΝΕΔΡΙΑ (11:00-12:15)
Προεδρείο: Βάιος Μαλέκας, Ηλίας Οικονόμου**

ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ΚΑΤΣΟΓΙΑΝΝΟΣ
Ερευνητής της τοπικής Ιστορίας

**Τίτλος: "Ο Ξηροπόταμος μεταξύ της Φαρκαδόνας
και του Κλοκοτού".**

Στην ανακοίνωσή μου θα παρουσιάσω τον Ξηροπόταμο, ο οποίος διαρρέει την ευρύτερη περιοχή της Φαρκαδόνας, και τα ρέματα που συμβάλλουν σ' αυτόν. Θα αρχίσω από τις πηγές του στα βουνά Κούτσουρο, Τσέβρεχο, Γκαλντάρα και Χοντρή Τσιούμα και θα ακολουθήσω την πορεία του προς τα νότια, όπου ονομάζεται Μουργκάγια, Ντόμιτζα, Γκαγκαμάνος και Γκάλιας, μέχρι τη συμβολή του στον Πηνεϊό.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΓΑΛΙΟΣ

Φοιτητής Γεωπονίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Τίτλος: "Τα εθιμικά τραγούδια του Κεραμιδίου"

Ένα από τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν και συμβάλουν στη συγκρότηση της πολιτιστικής ταυτότητας της κάθε τοπικής κοινωνίας είναι και το τραγούδι. Από τα τραγούδια γενικά μπορούμε να αντλήσουμε στοιχεία ευρύτερου φάσματος περιοχών ενώ από τα εθιμικά τραγούδια αντλούμε ειδικότερα στοιχεία που χαρακτηρίζουν μικρές κοινωνίες που δεν ξεπερνούν τα όρια ενός χωριού. Τα εθιμικά τραγούδια του Κεραμιδίου παρουσιάζουν το γενικότερο ύφος αυτό των Καραγκούνηδων της δυτικοθεσσαλικής πεδιάδας επηρεασμένα ελάχιστα **από τις πληθυσμιακές ομάδες** που κατοίκησαν στην κοντινή πολιτεία της Φαρκαδόνας.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΜΠΟΤΗ, Φιλολόγος

Τίτλος: " Το έθιμο του κλήδονα στη Φαρκαδόνα"

Όπως είναι γνωστό, το έθιμο του Κλήδονα στον θεσσαλικό, κυρίως, χώρο τελείται στις 25 Ιουνίου, οπότε η Εκκλησία μας εορτάζει τη γέννηση του Προδρόμου. Σε αντίθεση με τα άλλα θεσσαλικά χωριά, στη Φαρκαδόνα ο Κλήδονας τελούνταν πάντοτε στις 2 Μαΐου, οπότε η Εκκλησία μας εορτάζει την ανακομιδή των λειψάνων του αγίου Αθανασίου. Το έθιμο αυτό, ενώ τελούνταν για αιώνες, τις τελευταίες 4 δεκαετίες εγκαταλείφθηκε αδικαιολόγητα, αλλά προσφάτως έγιναν προσπάθειες αναβίωσής του. Καθώς συμμετείχα πολλές φορές, από μικρό κορίτσι, στην εκδήλωση του εθίμου, αποφάσισα να το παρουσιάσω στην σημερινή ανακοίνωσή μου.

ΑΦΡΟΔΙΤΗ Γ. ΒΑΝΑΚΑΡΑ, Φιλολόγος

**Τίτλος: «ΚΑΒΟΥΚΙ» ή «ΜΠΟΥΛΟΥΚΙ»
Το παραδοσιακό έθιμο των Θεοφανείων στο Ζάρκο**

Στην παρούσα ανακοίνωση θα παρουσιάσω την ταυτότητα, τους συμβολισμούς, καθώς και τις επιρροές που δέχτηκε το έθιμο κατά την ιστορική του εξέλιξη. Πρόκειται για ένα λαϊκό δρώμενο του οποίου οι ρίζες ανάγονται σε τελετές διονυσιακής λατρείας της Αρχαιότητας, ενώ η επιβίωση και η αναβίωσή του μέχρι τις μέρες μας αναδεικνύει την εικόνα του συγκεκριμένου τόπου, του Ζάρκου, καθώς και την πολιτιστική του κληρονομιά.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΝΑΣΤΑΣ, φίλος της Παράδοσης

**Τίτλος: "Τα γαμήλια έθιμα του Πετρωτού, χοροί και τραγούδια
μετά τα στέφανα".**

Μετά τα στέφανα, μεταξύ των άλλων πτυχών της γαμήλιας τελετής, τόσο στο Πετρωτό όσο και στα γύρω χωριά, περιλαμβάνονται και μερικοί χοροί, οι οποίοι, με τα τραγούδια τους, αποτελούν το αντικείμενο της ανακοίνωσής μου. Οι χοροί αυτοί είναι:

- 1) Ο χορός του κουμπάρου και ο κυρίαρχος ρόλο του, ως τελετάρχη του χορού.
- 2) Ο χορός της κουμπάρας.
- 3) Ο χορός του πεθερού της νύφης.
- 4) Ο χορός της πεθεράς της νύφης.
- 5) Ο χορός των γονιών της νύφης.
- 6) Ο χορός των νεονύμφων.

ΚΥΡΙΑΚΗ 06 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015

6η ΣΥΝΕΔΡΙΑ (12:45-13:45)

Προεδρείο: Κρυσταλλία Μαντζανά, Αντώνης Παπαμιχαήλ

ΘΩΜΑΣ ΘΕΟΧΑΡΗΣ, Δάσκαλος-Ιστορικός Δημογράφος
ΤΑΤΙΑΝΗ ΜΠΕΝΕΚΟΥ, Φιλολόγος - Μουσικός

**Τίτλος: "Το Δημοτικό Σχολείο της Κρήνης Τρικάλων.
Δημογραφική προσέγγιση".**

Στη μελέτη αναλύεται η δημογραφική εξέλιξη των μαθητών του Δημοτικού Σχολείου Κρήνης Τρικάλων κατά τη διάρκεια του 2ου μισού του 20ού αιώνα, αναδεικνύοντας τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του, όπως αυτός διαμορφώθηκε κάτω από την επιρροή των κοινωνικών, πολιτιστικών και οικονομικών αλλαγών οι οποίες επηρέασαν την τοπική κοινωνία. Παράλληλα, επιχειρείται σύγκριση των μεταβολών με αυτές του ευρύτερου νομού και της Ελλάδας κατά την ίδια χρονική περίοδο.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΠΟΥΛΟΥΜΠΑΣΗΣ
Ειδικός Παιδαγωγός - Μουσικός

Τίτλος: "Συνομιλιακή μείξη κωδικών στους παλιννοστούντες μετανάστες πρώτης γενιάς από τη Γερμανία στην Οιχαλία".

Η ανακοίνωση συνιστά μία ποιοτική και ποσοτική έρευνα με την οποία επιχειρούμε να ανιχνεύσουμε την ποικιλία των γερμανικών λέξεων που χρησιμοποιούν οι παλιννοστούντες μετανάστες από τη Γερμανία στην Οιχαλία του Δήμου της Φαρκαδόνας. Παράλληλα επιχειρούμε να ερμηνεύσουμε την ανάγκη που νιώθουν οι εν λόγω παλιννοστούντες να χρησιμοποιούν μαζί με το ελληνικό και το γερμανικό λεξιλόγιο. Για τη συλλογή των δεδομένων αξιοποιήσαμε την τεχνική της άμεσης συμμετοχικής παρατήρησης. Οι γερμανικές λέξεις και φράσεις που χρησιμοποιούνται σχετίζονται με τα έντονα βιώματά τους στη

Γερμανία και τις αξιοποιούν οι παλινοστούντες για να εκφραστούν με μεγαλύτερη σαφήνεια.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Αγροπεριβαλλοντολόγος - MSc Τεχνολόγος Γεωπόνος (Φ.Π. & Ζ.Π.)

Τίτλος: "Αυτόχθονα οικόσιτα και αγροτικά ζώα στον Δήμο της Φαρκαδόνας".

Η εκτροφή οικόσιτων ζώων υπήρξε πάντα αναπόσπαστο κομμάτι στη ζωή της υπαίθρου. Με το πέρασμα των αιώνων, από την εξημέρωσή τους έως σήμερα, εκατοντάδες πληθυσμοί εκτρεφόμενων ζώων προσαρμόστηκαν στις διαφορετικές εδαφοκλιματικές και κοινωνικοοικονομικές συνθήκες της κάθε περιοχής, καθώς και στις διαχειριστικές πρακτικές, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί ένα πλήθος φυλών, ποικιλιών και τύπων. Στον Δήμο Φαρκαδόνας υπάρχουν ενδείξεις οικόσιτων ζώων από τη νεολιθική εποχή, η ύπαρξή τους συνεχίζεται ως τις μέρες μας. Μέσα από μαρτυρίες, βιβλιογραφικές αναφορές και έρευνες, βλέπουμε πως στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον για οικόσιτα και αγροτικά ζώα τα οποία εκτρέφονταν παραδοσιακά στην περιοχή.. Η μεγάλη αυτή αγροβιοποικιλότητα δυστυχώς από τα μέσα περίπου του 20ού αιώνα άρχισε να παρακμάζει, με αποτέλεσμα σήμερα να εντοπίζεται ελάχιστο πλέον καθαυτού ντόπιο υλικό στα χωριά του Δήμου. Μέχρι πριν από μερικές δεκαετίες, όλα τα εκτρεφόμενα ζώα της περιοχής ανήκαν σε εγχώριους πληθυσμούς, ενώ σήμερα τα περισσότερα από αυτά έχουν εκλείψει και τα ήδη χαμηλά ποσοστά τους, μειώνονται ολοένα και περισσότερο. Αξιοσημείωτο είναι πως από τις αρχαίες απεικονίσεις, γίνεται αντιληπτό πως κάποια ζώα έχουν ομοιότητες με κάποια σύγχρονα που μέχρι πριν ελάχιστα έτη είχαν παρουσία στην περιοχή. Σήμερα, στο Δήμο Φαρκαδόνας, το μεγαλύτερο ενδιαφέρον ντόπιων πληθυσμών εμφανίζεται σε πρόβατα, αίγες, σκύλους, όρνιθες, χήνες, περιστέρια και ίσως βοοειδή. Οι ντόπιοι πληθυσμοί των ζώων αυτών είναι κρίσιμως χαμηλοί, οπότε κινδυνεύουν άμεσα με εξαφάνιση και η διατήρησή τους είναι αναγκαία.

Η διάσωση, διατήρηση και αξιοποίηση του ζωικού αυτού κεφαλαίου, δεν είναι σημαντική μόνο από επιστημονικής απόψεως και διαφύλαξης του πολύτιμου γενετικού υλικού, αλλά αποτελεί και μέρος της αγροτικής πολιτιστικής κληρονομιάς. Η περαιτέρω διεξοδική έρευνα στον Δήμο, ίσως δώσει κι' άλλα στοιχεία όσον αφορά τα ντόπια οικόσιτα ζώα μιας και ποτέ κανείς ερευνητής στον χώρο της ζωοτεχνίας δεν ασχολήθηκε συστηματικά με την περιοχή.

ΒΑΙΟΣ Δ. ΜΑΛΕΚΑΣ

Μαθηματικός, π. λυκειάρχης, εκπρόσωπος της Πράσινης Κιβωτού, μέλος του Δ/Σ δικτύου ΜΚΟ Θεσσαλίας.

Τίτλος: "Το αρχέγονο δάσος του Δήμου της Φαρκαδόνας".

Στην περιοχή Ρουμάνια , μεταξύ Φαρκαδόνας και Κεραμιδίου , σώζεται ένα μικρό μέρος αρχέγονου δάσους αιώνων, το οποίο αναπτύχθηκε και εξελίχθηκε με ελάχιστη ή καθόλου ανθρώπινη επέμβαση. Το δάσος αυτό αποτελεί σπάνια κληρονομιά και ευθύνη μας διότι συμβάλλει στη σταθεροποίηση του κλίματος αποθηκεύοντας τεράστιες ποσότητες διοξειδίου του άνθρακα που, υπό άλλες συνθήκες, θα επιδείνωνε τις κλιματικές αλλαγές. Πρόκειται για ένα από τα τελευταία πεδινά παρθένα δάση όπου οι βιολογικοί κύκλοι δημιουργίας - απώλειας της ζωής, οι αλληλεπιδράσεις των ειδών και οι φυσικές λειτουργίες του οικοσυστήματος υφίστανται αναλλοίωτες στο πέρασμα εκατομμυρίων ετών, σημείο αναφοράς για τους επιστήμονες .

Αρχαίο νόμισμα της Πέλινας

Α΄ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ

Η ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

- 1) **Κοσμάς Κων/νος**, e-mail: kokosmas@gmail.com
- 2) **Λακιάρας Θεωδωρής**, e-mail: lakiaras@yahoo.com
- 3) **Μαλέκας Βάιος**, e-mail: vaimalekas@gmail.com
- 4) **Μορέλλα Ελένη**, e-mail: elainemorella@hotmail.com
- 5) **Παπαμιχαήλ Αντώνης**, e-mail: apapamixail@gmail.com
- 5) **Τσιόλκα Μαρία**, e-mail: mariatsiolka@hotmail.gr

Η ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

- 1) **Βαϊοπούλου Μαρία**, Αρχαιολόγος, Διευθύντρια Ε.Φ.Α. Καρδίτσας, e-mail: mvaiooulou@culture.gr
- 2) **Δαμάσκος Παναγώτης**, Διδάκτωρ Φιλοσοφίας, Εντεταλμένος Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών, e-mail: pdamasko@otenet.gr
- 3) **Μαντζανά Κρυσταλλία**, Αρχαιολόγος, Διευθύντρια Ε.Φ.Α. Τρικάλων, e-mail: kmantzana@yahoo.gr
- 4) **Μπουλούμπασης Χρήστος**, Σχολικός Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Τρικάλων, e-mail: istos2@otenet.gr
- 5) **Σπανός Κωνσταντίνος**, Συνταξιούχος Δάσκαλος και Ιστοριοδίφης, e-mail: kspanos.thessaliko@otenet.gr
- 6) **Τζαβέλλα Ελένη**, Εκπαιδευτικός, Διευθύντρια Δημοτικού Σχολείου Ταξιαρχών, e-mail: eltzavella@yahoo.gr

Η ΓΡΑΜΜΑΤΙΑΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

- 1) **Ανδρώνης Θεωδωρής**, Ιστορικός, e-mail: dante.teath@hotmail.com
- 2) **Ντιούδη Αρχοντία**, Αρχαιονόμος – Βιβλιοθηκονόμος e-mail: dioudi@e-farkadona.gov.gr
- 3) **Πατσιάνη Ερασμία**, Φιλολόγος, e-mail: ersapatsiani@yahoo.gr
- 4) **Ρόζμους Κατερίνα**, Φιλολόγος- Γλωσσολόγος, e-mail: rozmous@gmail.com
- 5) **Τζίμα Μαίρη**, Ιστορικός, e-mail: mariatzima68@gmail.com
- 6) **Τσιόκα Μαριλένα**, Οικονομολόγος, e-mail: tsiokam@gmail.com

Εξώφυλλο: Πήλινο ειδώλιο ιθυφαλλικού Πάνα (Νότιο Νεκροταφείο Αρχαίας Πέλινας)

Οπισθόφυλλο: εικ.1, Λιθόκτιστη ανακαινισμένη οικία στην Κρήνη
εικ.2, Αναβίωση παραδοσιακού θερισμού, Φανερωμένη 2008 - Λαογραφικός Σύλλογος «Θεριστάδες»

εικ.3, Ερείπια ναού στον αρχαίο Άτραγα

εικ.4, Τείχος της αρχαίας Πέλινας

εικ.5, Ο Ι. Ν. Ταξιαρχών Μιχαήλ και Γαβριήλ στους ταξιάρχες (17ος αι. μ.Χ.)

εικ.6, Η Ιερά Μονή Αγίου Δημητρίου Γριζάνου (18ος αι. μ.Χ.)

εικ.7, Εσωτερικό Ι.Ν. Αγίου Νικολάου Κρήνης (13ος αι. μ.Χ.)

εικ.8, Άποψη του τοιχογραφικού διακόσμου της τράπεζας Ιεράς Μονής Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου Ζάρκου

εικ.9, Η Ιερά Μονή Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου Ζάρκου

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

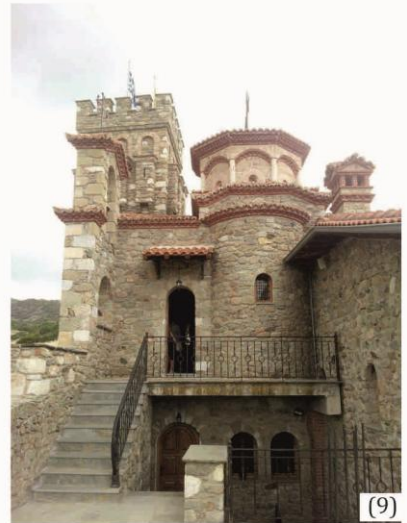
(6)

(7)

(8)

(9)

ΣΧΕΔΙΑΣΗ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ

ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

ΠΙΝΕΛΙΕΣ

— Τηλ.: 24330 23423 —